

[Helge von Rosen.]

Det radikale venstre kan ganske slutte sig til denne tanke, som også handelsministeren på regeringens vegne gjorde det for lidt siden, men vi må ligesom regeringen finde det rigtigst, at der først nedsættes et undersøgelsesudvalg, når retssagen har fået sin afklaring, og at bestemmelsen om, hvorvidt et undersøgelsesudvalg skal nedsættes, bliver truffet på et mere afklaret grundlag. Der er jo ikke i Bossagen tale om noget for dansk erhvervsliv typisk; det er et isoleret, i sine konsekvenser dybt tragisk tilfælde.

Både handelministerens rent praktiske argumenter om adgangen til materialet og det mere principielle om ikke ved administrative organer at undersøge og drage konklusioner i forhold, der samtidig prøves af domstolene i en straffesag, kan vi helt slutte os til. På den anden side kunne man gøre spørgsmålet om nedsættelse af et undersøgelsesudvalg til sin tid og om dettes kommissorium til genstand for rent forberedende drøftelse i et folketingsudvalg. Det må jo medgives, at med det drama, der har været i sagen, de ulykker, den har forvoldt, og dens generelle aspekter, dem, som forslagsstillerne har anført, bør en eventuel reaktion fra lovgivningsmagten ske med rimelig hurtighed.

Selv om selve sagen på sin vis kan forekomme banal nok, og selv om jeg synes, man må dele regeringens forhåndsformodning om, at den ikke hænger sammen med svigtende lovgivningsinitiativ eller mangelfuld administration, er det naturligt, at den har sat tanker i bevægelse. Det centrale punkt i denne sag er der taget højde for i aktielovskommissionens forslag i betænkningen af 1964, hvori det slås fast, at en aktiekøber ikke må skaffe sig midlerne til købet ved at pumpe dem ud i form af lån eller pantsætning fra det selskab, hvis aktier han køber. Bestemmelsen er ny, men de skattemæssige konsekvenser af sådanne transaktioner, i hvert fald hvis der er tale om lån, har formentlig hidtil været en effektiv hindring.

Aktielovsforslaget med bl. a. denne nydannelse blev aldrig forelagt folketinget, hvad den nuværende regering må være uskyldig i. Det blev med henblik på en nordisk harmonisering omarbejdet og drøftet

med de nordiske lande og for nylig udsendt til erhvervsorganisationerne, hvor enhver kan få det med kommentarer, og det vil blive behandlet i næste måned på nordisk plan.

Det nye forslag indeholder også en bestemmelse mod, at aktiekøb finansieres ved lån fra det overtagne selskab, men forbud mod finansiering ved pantsætning af aktiver fra selskabet synes udgået. Det er for så vidt bemærkelsesværdigt, for det er jo netop Bossmetoden, og ved pantsætning er der næppe nogen skattemæssig barriere som ved lån. Det kan være en lapsus eller en modifikation af det danske forslag, et kompromisforsøg over for de andre nordiske landes måske mere liberale tendens. Erhvervsorganisationerne har foreløbig ikke kommenteret dette spørgsmål, men en nærmere eftertanke kunne give nogen tvivl om, hvorvidt det er ønskeligt i al almindelighed at rejse en sådan forbudsbarriere mod, at f. eks. velhavende, men stillestående selskaber bliver overtaget af handlekræftige yngre forretningsfolk, som kan forvalte midlerne med større udbytte i egen og i samfundets interesse.

Det vil være interessant at få at vide, hvordan man i andre lande ser på spørgsmålet, som forekommer kontroversielt, idet man må erkende, at en liberal lovgivning ikke er ufarlig. Man bør vel i hvert fald betænke sig på i lovgivningen om selskabsforhold at lade sikkerhedshensyn dominere så stærkt, at man taber hensynet til økonomisk vækst af syne. Der er også generationsskiftehensynet, og man kan vel også pege på, at udenlandsk overtagelse af danske selskaber lettes ved forbud mod at lade selskabet selv bidrage til aktiekøbs finansiering. Det er hensyn, som erhvervsorganisationerne har peget på i forbindelse med spørgsmålet om erhvervelse af egne aktier, og jeg kan nævne, at koncernforbundne selskabers gensidige aktieerhvervelse jo er et problem, der ligner.

Forslagsstillerne har hæftet sig ved, om beskyttelsen af aktionærmindretal var tilstrækkelig efter Bosserfaringerne. Jeg må sige, at jeg er ikke ganske klar over, hvad der egentlig sigtes til med det. De retslige afgørelser i Bossagen vil fortælle os om det konkrete, f. eks. om Bossfolkene i spinderibestyrelsen efter aktieselskabsloven har været inhabile til at handle med